

Bácsmegeyei Függelenség

AZ ALFÖLDI, A BÁC-SBODROG VÁRMEGYEI ÉS A ZOMBORI FÜGGELENSÉGI ÉS 48-AS PART HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 3 kor. — Néptanítók részére: Egész évre 8 kor., félévre 4 korona. — Egyes szám ára 10 fillér.
Megjelenik: vasárnap és csütörtökön.

Felelős szerkesztő:

Dr. Mayer Nándor.

Lapszerkesztő:

Dr. Briedman Andor.

Laptulajdonos a „Zombori Függelenségi Párt.”

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Erzsébet-körút 13. sz. hová a lapot illető közlemények és az előfizetések küldendők. — Kéziratokat a szerkesztőség nem ad vissza. Szerkesztőség és kiadóhivatal telefonszáma: 76.

Jegyzetek.

Mentől jobban közeledünk a választások felé, a munkapárt szervezete annál inkább mutatja a beszámíthatatlanság körtüneteit. Avagy nem-e beszámíthatatlanság az, ha a fej mást akar, mint amit a kar végez. Az élettani törvények szerint valamely szervezet egyik részének mozgását a központi idegrendszer végzi. Ahol azonban a testrészt öntudat nélküli mozgásokat végez, ott már baj van. Éppen így vagyunk a munkapárt szervezetével is. Itt ennek egyik mozgató szerve mást akar, mint a fej. A fej azt beszéli, hogy az általános választói jog nem könnyelműen odavetett jelszó, amit komolyan meg akar valósítani a legrövidebb időn belül. A láb pedig észnélküli bakugrásokat végez és a fejlődésnek és természeti törvényeknek félretevésével akarja a népjogok tengerét átlábalni. Itt tehát nagy bajok vannak! A kóros szervű egyéneket még a magánéletben is ártalmatlanná teszik, már értjük ezek alatt azokat, akiknek akarata káros irányban korlátolt. Mennyivel inkább helye van ekkor ennek az ártalmatlanságnak a közéletben, ahol egy egész nemzet sorsáról van szó. A politikai agóniának félelmes idejét éljük, de nem félünk, mert az előjelek után ítélve a politikai beszámíthatatlanok nemsokára a népitélet szanatóriumába kerülnek.

* * *

Az egyik, a miniszterelnök, azt mondja, hogy az általános választói jog behozatalát komolyan akarja és nem könnyelmű jelszó gyanánt veti a közéletbe, a másik, a közkatona pedig ilyen bolondokat szaval: „Én képzelek általános reformot, általános választói jogot, de akkor az nem lehet egyenlő; vagy ismeretek egyenlő szavazati jogot, de akkor az nem lehet általános.” Az embernek megáll az esze. Töpreng és nem tudja, hogy komédiáról van-e itt szó, vagy komoly dologról. De annyit sejt, hogy rabulisztika minden esetben van a dologban. Inkább komédia ez, mert ilyen ostoba szójátékokkal komoly párbajt nem szoktak vívni. De ha komoly a dolog és a küzdelem vérre megy annál jobb,

mert akkor „inter duos litigantes...”, a két verekedő között a harmadik, a nemzet fog örülni, és győzedelmesen veri ki a politikai kufárokat a népjogok megszentelt templomából.

* * *

Ha jól emlékezem az egyik komédiában sóhajt fel az egyik szereplő: „Milyen idő?! Milyen idő!! Mi is aggodalommal sóhajthatunk fel a politikai komédiában: Milyen idő! Milyen idő?! — ha tekintetünk arra a *cirillbetűs* zászlóra téved, amely Bács-Bodrog vármegye árvaszéki elnökének házán leng és hirdeti a magyar szellem dicsőségét.

Az önálló bank.

Ma már a kormány felé hajó lapokban látni lehet azt a kesergést és jajveszekelést, ami a függetlenségi párttól való félelmükben őket áthatja. Mit tesz vajjon a függetlenségi párt? Milyen lesz annak a viselkedése? Belenyugszik-e majd szép simán az ország jogainak kijátszásába és megsemmisítésébe, ezek a kérdések izgatják őket.

Félelmükben és kétségbeesésükben már megint „kised bankcsoportozzák” az egész függetlenségi pártot. Kalkulálnak, terveznek és kisütik, hogy Khuennek ennyi és ennyi többsége lesz, de, természetesen, a küzdő függetlenségi pártból alig marad valami a képviselőházban. Lesznek — mint irogatják — vagy 30—40-en, ezekkel meg majd elbánik a kormány, egyesülve, a többi pártokkal.

Emlékezünk ugyan jól, hogy régebben is ez volt a közösbankos társaságnak vesszőparipája. Lapjaikban örökösen azt jósolták, hogy csak ki kell szorítani az önálló bank híveit a függetlenségi pártból, nem lesznek azok 30—40-nél többen. Ugy a 67-es miniszterek, — eget és földet ígérgetve — valamint sajtójuk ezzel ugrasztották neki Kossuthot, hogy csak szakítsa kétfelé a pártot, az önálló bank hívei nagyon kevesen lesznek, ők pedig Wekerlével, Andrássyval együtt megkapják a hatalmat és akkor azt tesznek, amit akarnak.

És a hatalomra való áhítozás bizony csúfos fiaskót vallott. Alig szakította két-

felé Kossuth a hatalmas függetlenségi pártot, Bécsből egyszerűen kidobták az egész szánalmas koalíciót. Mikor azt hitték, hogy másnap már a miniszteri székbe ülhetnek bele, nagy keservesen, fanyar arccal kellett látniok, hogy kínálkozásaik teljesen eredménytelenek voltak.

A felsülésnek legfőbb oka az volt, hogy kiderült a „kised bankcsoport” hatalmas, nagy számaránya. 150 függetlenségi párti képviselő állott tömören a bankkövetelés mellett. Kisült, hogy közönséges szélhámoskodás és ámtítás volt a 30—40 függetlenségi képviselő kiválásának híresztelése.

Most is hasonló szélhámoskodás az, hogy a küzdő függetlenségi párt tagjai majd Justh, Batthyány, Holló vezetése alatt 40—50-en jönnek vissza. A függetlenségi párt számarányában és erejében kétségtelenül megnövekedve fog a parlamentbe visszatérni. Az önálló bankért és az általános választói jogért folytatott küzdelmet a párt fölveszi teljes erejével és nem engedi meg a nemzet jogainak kijátszását.

A függetlenségi párt el nem feledheti azt, hogy a koalíciós vezérek, Kossuth, Wekerle, Andrássy, a nemzetre magasabb kvótát hoztak és ezt azzal védelmezték, hogy a nemzetnek az önálló bankhoz való joga biztosítva van és az országnak teljesen szabad keze van a banknak 1911 január 1-én való felállítására.

Ezt az ígéretet a királylyal is szentesítették, az Ausztriával kötött meg egyezésben pedig nemzetközi alapokra helyezték. Most tehát erkölcsileg és politikailag teljes lehetetlenség a fölemelt kvótát az ország nyakán hagyni, az önálló bankot pedig elhúzóadásokkal, majd ha Bécsben „megengedik”-féle kijelentésekkel cserbenhagyni és kijátszani engedni.

A küzdő függetlenségi párt kész az önálló bankért és az önálló vámtérületért a harcát a császári vétóval szemben felvenni és meg van arról győződve, hogy az uralkodó a nemzet világos jogával szemben végre is engedni fog.

Az eddigi ellenzését is egyedül

Wekerlének és Andrássynak köszönhetjük, akik folytonosan az uralkodó fejébe fújták, hogy ne engedje az önálló bank felállítását, mert az rossz és veszélyes és az ország nem akarja. Sőt Kossuth és Apponyi sem akarják komolyan és készek bármely percben a közösbankosokkal szövetkezni és az önálló bank híveivel szakítani.

Ez volt az egyetlen oka a király ellenmondásának. De ha meggyőződik az uralkodó a függetlenségi párt állhatatos követeléséről és hajthatatlanságáról, előbb-utóbb utat fog engedni a nemzeti akarat szabad érvényesülésének.

Akárhogy kiabálnak és jajveszékelnék tehát előre is a kormány hívei és velük titokban már egykézre játszó nagyképű és üzletes ujságok, bizony a legkeményebb parlamenti harc fog bekövetkezni és a küzdő és harcoló függetlenségi párt minden erejét megfeszíti, hogy alkotmányos úton a nemzet drágán megvásárolt jogát az önálló bankhoz: tényleg megvalósítsa.

Politika.

Ártér szélhámoság. Megint van alkalmunk a mungópárti kortesvillág félhomályából egy díszesetet elővonnai. Az apatini kerület bacszentiváni függetlenségi értelmű polgárainak fejét óhajtják legújabbán elbolondítani képtelen ígéretekkel. Nevezett község polgárait ugyanis azzal bolondítják, hogy a monostorszeg—apatini ármentesítő és belvisszabályozó társulat kötelékéből a bacszentiváni érdekeltséget kiszabadítják, ha a polgárok munkapárti jelöltre szavaznak. Aláírási íveket köröznek, aki ezeket aláírja, azt ígértben felszabadítják. Figyelmeztetjük a bacszentiváni polgárokat, hogy ezeknek a képtelen ígéreteknek ne üljenek fel, mert ezt végrehajtani ígérők úgysem képesek. Az érdekeltség bevonása ugyanis a társulat kötelékébe törvényes alapon, a műszaki ártér fejlesztés végrehajtása útján történt. Amit a *törvény létesített*, azt csakis törvény szüntetheti meg. A terhek könnyítésének csak egy módja van, amelyet a társulat már amúgyis elhatározott és ez — az osztályozás keresztülvitele.

A zombori negyedik jelölt. Van már negyedik jelöltünk is. A szociálisták országos szervezete felléptette ugyanis Buchinger Manót, a központi pártvezetőségnek tagját.

A néppárt a kanizsai kerületben. Dr. Zboray Miklós május hó 1-én Adorjánban és a magyarkanizsai felsőszállásokon agitált a néppárt érdekében.

Kerény. Tompa Antal a kerényi kerület jelöltje f. hó 5-én indult Zomborból kerületébe. A jelöltet útjában Fernbach Károly a bacsbodrogmegeyi függetlenségi párt elnöke, dr. Ballagi Aladár, Fernbach János és Pilaszánovits József kísérik. Dr. Falcione Árpád a kerület munkapárti jelöltje személyes látogatásokat tett több helyen.

Tisztviselőink áthelyezése.

Igazán nagyon nehéz a kellő hangot megtalálni annak a gyalázatos terroznak láttára, amit a kormány minden vonalon kifejt. Telhetetlen bosszúvágya nem ismer határt. Féktelen hatalmaskodásával egyes ártatlan tisztviselők existenciája ellen tör.

Még el sem simult a felháborodás *Novák Elemér dr.*-nak, a kincst. ügyésznek szolgálati érdekből való kirendelése miatt (mely szolgálati érkek alatt itt a kormány érkei értendők), máris újabb gyalázatosságról értesülünk. — Ezúttal *Bárczy Irén* pénzügyi tanácsos, igazgató helyettes áthelyezéséről van szó, aki a legújabb áldozata a kormányhatalom terrorizmusának. Szolgálati érdekből áthelyezték Nagyenyedre.

Ilyen gyalázatosságok csak nálunk történhetnek Magyarországon.

Tisztviselő embert, aki 21 évig él egy helyen, aki részt vesz a város minden kulturális és társadalmi mozgalmában, aki nemcsak hogy nem korteskedett, de még csak meggyőződését és véleményét sem nyilvánította soha, — áthelyezni csupa vexálásból, — komizásból! Eltekintve attól, hogy az ilyen kirendelések és áthelyezések céltalanul és igazságtalanul terhelik az adófizető polgárokat, ilyesminek alkotmányos, kulturállamban nem szabadna megtörténnie.

Jól tudjuk mi azt, hogy ennek az áthelyezésnek mi a háttere és ki az intézője. Nem is fogjuk elfelejteni, megjegyezzük magunknak.

Amidőn megbotránkozásunkat nyilvánítjuk városunk független érzelmű polgárai nevében, felvilágosítjuk a nemtelen fegyverekkel dolgozókat, hogy a megfélemlítés célját el nem érik. A többi jóhiszemű tisztviselő csak annál inkább nyilvánítja meggyőződését. Elvégre az egész tisztviselői kart áthelyezni, — még a kormánynak sincs módjában.

A felháborodás nagy a város polgárságának körében ezen áthelyezés miatt. Mint értesülünk, polgáraink méltóképen fogják tiszteletüket leróni az elvek és a tiszteletreméltó meggyőződésnek ártatlan áldozata iránt.

Batthyány Tivadar gróf Kulán.

— Saját tudósítónktól. —

Zombor, május 7.

Csütörtökön, május 4-én tartotta Baloghy Ernő, az ujverbázi kerület volt népszerű képviselője programbeszédét. Támogatására a függ. és 48-as párt központjának képviselőjében Batthyány Tivadar gróf, a párt alelnöke jelent meg. A programbeszédet gyönyörű ünnepségek között tartották meg és a kerület választói oly imponáló módon adtak kifejezést Baloghy Ernő iránt való szeretetüknek, hogy egy pillanatig sem lehet kétség a választás kimenetele és a függetlenségi zászló győzelme iránt.

Batthyány Tivadar grófot a párt számos tagja kísérte Kulára. Pestről leutaztak Batthyány kíséretében: Lovászy Márton, Teleki Arvéd gróf volt képviselő, és Balla Aladár volt főispán. Szabadkán csatlakozott hozzá Baloghy Ernő, Fernbach Bálint, Tomics Jása, a szerb radikálisok vezére, Hadzsi Koszta dr., Kiss Károly,

Falcione Lajos és dr. Briedman Andor lapunk szerkesztője. Topolyán hatalmas küldöttség várta Batthyányt és kíséretét, melynek élén Lörcincz József pártelnök tartott meleghangu üdvözlő beszédet. A küldöttség tagjai közül Rényi József dr., Decsy József dr. és Bodrogh Imre csatlakoztak s utaztak Kulára. Ujverbázon újra hatalmas küldöttség várta őket és igazán megható volt a derék, németajku, de erős függetlenségi érzelmű polgárság lelkesedése. Szónokuk Ott Ferenc dr. lelkes üdvözlő beszédére Batthyány Tivadar gróf tekintettel a német ajku választókra, német nyelven válaszolt, a küldöttség hatalmas éljenzése közben és buzdította őket a Baloghy Ernő mellett való kitartásra. Ujverbázon szálltak ki a vonatból, ahol a választók ezrei váraakoztak az érkezőkre hatalmas zászlóerdővel és valóságos kocsiháttal.

Ujverbászról Kulára vonultak. Több, mint 100 kocsi álló kocsisor követte Batthyány Tivadar gróf kocsiját, mindegyiken hatalmas zászló, Baloghy Ernő nevével. Kulán ezernyi és ezernyi ember várta a bevonulást és hatalmas tüntetést rendezett Batthyány Tivadar gróf és Baloghy Ernő mellett. Az egész város zászlódíszben úszott. Délben 400 terítékes banket volt, melyen több szívélyes hangú felköszöntőt mondtak. Legelsőnek Batthyány Tivadar gróf köszöntötte fel Baloghy Ernőt, mint egyszerű polgárt, akit négy év előtt képviselőnek választották és, aki ezen idő alatt magának nevet, a kerületnek becsületet és díszet szerzett.

A gyűlést a Nagy-téren tartották meg, amelyen több ezer főnyi közönség jelent meg. Ott Ferenc dr. elnök lelkes hangú megnyitó beszéde után

Baloghy Ernő, a kerület volt képviselője és mostani függetlenségi párti jelöltje mondta el programbeszédét. Kijelentette, hogy a harc kimenetelétől nem fél, mert mellette van az igazság és az elvek szentsége. Ebben a kerületben a politikai becstelenség ádáz harcot vív a politikai becsülettel. Ő a becsületnek az embere és a becstelenségtől nem fél. Az ellenpárt zászlói a múlté, nem a jelené, és még kevésbé a jövőé. Azok a reakciót hirdetik. Most új időket élünk, friss levegőt akarunk árasztani, az országot ki akarjuk emelni abból a tespedésből, amelyben most a szenvedések kálváriáját járjuk. De a győzelmet másképp, mint küzdelem árán, nem érdemeljük meg és nem is érhetjük el. Majd kijelenti, hogy hiva az önálló magyar nemzeti jegybanknak, a gazdasági függetlenségnek és az általános, egyenlő választójognak. A bálványimádás kora lejárt, bálványok helyébe a népitélet követendő eszményképül a magyar nemzet jogos vágyait és igazságos követeléseit helyezte. A néplelek kívánságait a kerület arisztokrata jelöltje, Vojnich István báró nem tudja megérteni, de egy másik arisztokrata, Batthyány Tivadar gróf, aki itt most megjelent (Hatalmas éljenzés.), megérti a kor hívó szavát és tudja, hogy az erős Magyarországot csak a népjogok szikláján lehet felépíteni. Az ő munkapolitikájuk csak jelszó, a miénk hatalmas tettvágyat jelent és aki ettől elzárkozik, az a sírját ássa meg ennek az országnak. A hazafiság lángjánál meggyújtott szövétnekekkel járjátok be kerületet, — így fejezte be Baloghy beszédét — és akkor győzelmünk biztos. Hosszantartó éljenzés fogadta a szép és tartalmas beszédet. Meg-megújuló éljenzés és hatalmas ováció közben ezután

Batthyány Tivadar gróf kezdett beszélni. Örömet fejezi ki, hogy ily nagy tömegben jelentek meg a függetlenségi elveket való pártok, hogy Baloghy Ernőt küzdelmében megerősítsék. Kéri a választókat, hogy Baloghy Ernőt, aki

mindig hű katonája volt a függetlenségi pártnak, válasszák meg újra, mert nagy szükség van az ő odaadó munkásságára, amelylyel mindig a haza érdekében dolgozott (Nagy tetszés éljenzés.)

Harmincz éves közpályám megadja a jogot — így folytatta — hogy azon férfi ellen, ki most a népjogok ellen elkeseredett harcot vív, (Felkiáltások: Abcug Tisza! Le vele!) egynéhány kijelentést tegyek, hogy felvilágosítsam önöket, hogy megmutassam, milyen helytelenül jár el Tisza István akkor, amidőn a népek milliói az ország új alapjait megépítő 48-as törvények végrehajtását kívánják, ugyanakkor Tisza István gróf (Abcugolás.) közbelép, mint a népjogok legnagyobb ellensége és meg akarja akadályozni a népjogok kiterjesztésének első és legfontosabb feltételét, a választói jog reformját. (Zajos abcug-kiáltások.)

Minket azonban törekvéseinkben megállítani nem lehet, mert Magyarország népében él az a köztudat, hogy egy negyven éves múlt hibáit kell annak megvalósításával eltüntetnünk. (Zajos helyeslés.) A koalíció egyik legnagyobb hibáját is a választójog reformálásának elmulasztásával követte el. Andrássy Gyula gróf ugyan megpróbálta a dolgot, de javaslata egy torzszólótt lett, pluralitás éktelenítette el és ha megcsinálták volna így, akkor az a magyar nemzetet az egész világ előtt kompromittálta volna. A pluralitásos javaslat nem ebbe a korba való, az ellentmond minden társadalmi és emberi egyenlőségnek. (Zajos helyeslés.) És Tisza István (Abcug-kiáltások!) még ennél is kevesebbet akar. Még Wekerlénél és Andrássynál is jobban elmaradt. Ő most valahol a 70 es években jár és azt kell gondolnunk, hogy az utolsó 40 esztendő, amikor minden átalakult, — átaludta. (Nagy derűtség.) Tisza István meg akarja állítani a maga megcsökönyösödött, makacs akaratával, reakciós felfogásával, egy húszmilliónyi nemzet akaratát. De hiába erőlködik, nem tudja ráoktrojálni a haladást megakadályozó szándékait. A mi első munkánk az lesz, hogy megalkossuk az általános választói jogot. (Hosszantartó lelkes éljenzés.) Addig nem lesz béke az országban, a nép között, addig nem lesz nyugalom a parlamentben, amíg ez törvénybe nem lesz iktatva. És egy nem demokratikus, a kornak nem megfelelő retrográd törvényt nem fogadunk el. (Viharos éljenzés.) Az ezért megkezdett küzdelmet elszántan fogjuk folytatni. Legyünk talán kisebbségben, törjön ránk az erőszak, az mind nem változtat a dolgon. A parlamentben majd abban a tudatban dolgozunk, hogy mögöttünk a népek milliói, akiknek a javát akarjuk és akik a jogaik teljesülését tőlünk várják. A mögöttünk álló népmilliók erkölcsi súlya adja meg a jövő kialakulás fényét. (Megújuló lelkes éljenzés.)

Tisza Istvánék akarnak rendet csinálni!? Ez lehetetlen, mert hiszen alapvető kérdésekben homlokegyenest ellenkező nézetben vannak még egymás között is. Mást mond az egyik miniszter, mást a másik. Hieronymi Tiszának tapsol, míg Székely Ferenc demokratikus alapon akarja a választójogot megvalósítani, a miniszterelnök pedig az ellentéteket úgy akarja kiegyenlíteni, — hogy semmitmondó általánosságokkal és üres frázisokkal akarja elütni a választójog kérdését. (Nagy derűtség.) Csináljanak először rendet maguk között, azután akarjanak bennünket leckéztetni. (Élénk helyeslés és éljenzés.)

Rátérve azután azokra az eszközökre és módokra, ahogyan a kormány magának többséget akar szerezni, részletesen ismerteti azt

a presszionálást és azt a lélekvasárlást, amelyet a kormány és alantas közegei minden kerületben szeméretlenül folytatnak. Különösen a tisztviselőkre vetették ki hálójukat és a hivatali hatalom minden eszközével kényszerítik őket arra, hogy az ő táborukba vonuljanak.

Figyelmeztetem a köztisztviselőket, — ugymond — hogy ne tűrjenek maguk fölött semmiféle pressziót és terrorizmust. Ők arra tettek esküt, hogy hivatali kötelességüket a fennálló törvények és szabályok értelmében fogják teljesíteni, a kormány pedig, ha rákényszeríti őket, hogy lelkiismeretük és meggyőződésük ellenére szavazzanak és ez irányban gyakoroljanak kényszert alantasaik fölött, akkor egyenesen törvénysértést követelnek tőlük, esküszegést pedig megtorlatlanul senki nem követelhet tőlük. (Hosszantartó éljenzés.) Ne féljenek a tisztviselők, ez a kormány minden erőiködése dacára, hamarosan pusztulni fog, jön az új kormány, amely teljesen a törvény és jog alapján fog állani. Az új demokratikus alakulás első teladata lesz megbüntetni azokat, akik megszegték a törvényt és a tisztviselőktől törvényteleneségeik elkövetését kívánják. (Éljenzés.)

Az általános, egyenlő választójog megvalósításától azért félnek, mert szerintük elvesztené az intelligencia vezető szerepét. Hát ettől mit se tartsanak. Mert az intelligenciánk kér részre oszlik. Az egyik derekasan megállta és megállja a helyét a küzdelemben; ezt nem kell félni. Ez a jövőben épp úgy megtartja befolyását. Az intelligencia másik része a mindenkori hatalom felé húz és azt támogatja és önként a vezetés rabigájába hajtotta magát; ezért úgy sem kár, mert az intelligenciánkat ezt a részét amúgy is csak vezették. (Igaz! Úgy van: Zajos helyeslés.)

A másik mondani valóm Tiszának az, ami a nemzetiségi kérdésre vonatkozik. (Halljuk! Halljuk!) Tisza nem tud eléggé megbotrátkozni azon, hogy a függetlenségi párt a radikális szerbekkel választási szövetségre lépett. Vajjon nincs-e tudomása Tiszának arról, hogy a szászok, akik egyenesen Németország felé gravitálnak, — azok mint külön csoport benn ülnek az ő pártjukban és nem tud-e arról, hogy a kormány román és tót nemzetiségi frakciókkal bizalmas értekezéseket tart. Minderről nem tudna-e? Mi nem tartottunk titkos konventikulumokat és nem kötöttünk paktumot, mi csak egyszerűen megállapítottuk, mert meggyőződöttünk róla, hogy a szerb-radikális párt közjogi és közgazdasági programunk két legfontosabb kérdésében egyetért velünk. Ők is azt akarják, amit mi: a demokratikus, szabad Magyarország megalkostását. (Zajos helyeslés és éljenzés.) Azért hát a mostani választási küzdelemben együtt haladunk a demokracia célra vezető útján. Minden igazi hazafinak kötelessége lenni az ezen az uton való egyesülés és jól teszik a szerb radikálisok, akik ezt belátták, hogy ha kezdet fognak velünk és csak a nemzetnek ártottunk volna, ha mi a felajánlott segítséget el nem fogadtuk volna. És vajjon nem lélekemelő látvány-e, amikor a magyarok és szerbek ilyen szépen megértik egymást és közösen törekednek a haza nagy céljainak elérésére. (Megújuló lelkes éljenzés és taps.)

Mi megtartjuk a törvényt, de az előző kormányok még a szerb autonómiát sem tartották tiszteletben. Büszkén vallom, hogy ebben az irányban való törvényes intézkedéseket tiszteletben tartom, de nem teszi azt a Kuenkormány és éppen azért semmi okunk sincsen a szerbeknek, hogy Kuent támogassák. Hiszen az is csak egy kortesfogás részükről, hogy a

kongresszusi választásokat éppen most iratták ki, amikor pedig a képviselőválasztások is a legnagyobb mértékben elfoglalják úgy a vezéreket, mint a polgárokat. Most a kormány ketté akarja a szerbeket törni. Vizsgálatot indít az egyházi számadások iránt, amit pedig én csak zaklatásnak, politikai hajszának tartok. Ha a demokratikus elveket valóban diadalra akarjuk juttatni, akkor most kétszeres kötelességünk szerb polgártársaink segítségére sietni, akik velünk együtt vannak, hogy az ország javáért küzdjünk. (Zajos éljenzés és taps.) Tisza István el van keseredve a választások titkossága miatt. Figyelmeztetem, hogy a választások után még több oka lesz az elkeseredésre, mert a választások után még sokkal többen lesznek azok, akik a titkos választási jogot fogják követelni, mert a kormány magának többséget akar szerezni. (Zajos helyeslés. Igaz! Úgy van!)

Kijelenti azután Batthyány, hogy a katolikus autonómia megvalósítását is szükségesnek tartja a legteljesebb liberalizmus keretén belül. Majd foglalkozik a kisbirtokosok helyzetével, amely igen sok tekintetben javításra szorul. Éles kritikát mond a rossz adórendszerrel. Wekerle reformját sem tartja kielégítőnek és sürgeti a progresszív adó behozatalát minden vonalon. Végül nagy tetszés közben kintartásra buzdítja a választókat és kéri, hogy válasszák meg újra Baloghy Ernőt.

Percekig tartó éljenzés fogadta Batthyány hatalmas beszédét. Ezután Tomics Jása mondott nagy tetszéssel fogadott beszédet, amelyben felhívta a szerbajku választókat, hogy függetlenségi párt jelöltjére szavazzanak. Lovász Márton mondott ezután nagyhatású beszédet, amelyben kijelenti, hogy jól esik látnia azt, hogy azok a rossz hírek, amelyek Kúláról szóltak, nem igazak, hogy itt is becsületes, jó magyarok laknak, akik nem ülnek fel semmiféle hazug ígéretnek. Ily lelkesedés mellett bizonyos a munkapárt jelöltjének, Vojnits Istvánnak bukása és ha ez megtörténik, akkor Kulának a neve „bálványdöntő“-kerület lesz. A „has-párt“ gyomra fel akarja emészteni hazánk jólétét és üdvét és azt hiszi, hogy elég az, hogy ha egy párat felpénzelnek. Ezzel ugyan az a néhány ember jól jár, de nem elégíti ki a népek millióit, akik felszabadulás után vágnak. Kulának rossz hire volt. Mossák le azt a gyalázatot, mutassák, hogy szabad, öntudatos polgárok, ne feledjék el, hogy amikor szavazataikat leadják, unokáik sorsát döntenek el.

Hodcsi Koszta dr. mondott végül nagyhatású szerb nyelvű beszédet. A gyűlés a leglelkesebb hangulatban ért véget. A kifulladás folytonos éljenzés és ünneplés közben történt és Batthyány Tivadar gróf kocsijába a nők virágcsokrokat dobtak föl. Batthyány Tivadar gróf Szabadkán át az est folyamán Budapestre utazott.

HIREK.

A kalocsai érsek Szabadkán. Városv Gyula dr. Kalocsai érsek szerdán a gyorsvonattal Szabadkára érkezett pár napi tartózkodásra bérálás céljából.

Érettségi biztos. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter Mártonfy Márton iparoktatási főigazgatót gimnáziumunk érettségi biztosául rendelte ki.

Nyugdíjoztatás. Proll Ferenc m. kir. pénzügyi titkár 40 évi hű szolgálata után nyugalomba vonult. — Tisztviselő társai szép búcsút vettek a derék tisztviselőtől, aki a köz érdekeit mindig odaadóan tartotta szem előtt.

Második gyógyszerár Ujverbáson. Ujverbáson mozgalom indult meg a második gyógyszerár felállítása érdekében.

Az iparoskör tekeversenye és társasvacsorája. Felkértek az ipartestületi és kör tagok, hogy ma vasárnapon meg tartandó tekeversenyen minnél számosabban résztvegyenek. A tekeverseny, minthogy a tekepálya fedve van, rossz időjárás esetében is meg fog tartatni, ugyisintén a társasvacsora, mely a kör helyiségekben lesz. A társasvacsora este 8 órakor lesz, jegyeket az ipartestületi jegyzőnél és Ripics kör szolgánál válthatni. Hölgyek is résztvehetnek a versenyen, valamint a társasvacsorán.

A bacsbodrogvármegyei történelmi társulat. A bacsbodrogvármegyei történelmi társulat vasárnap e hó elsején tartotta XXVII. évi rendes közgyűlését Zomborban a vármegyei ház kistermében. Az elnöki megnyitó és a titkár évi jelentése után a muzeumőr tett jelentést az emlékek és egyéb történelmi tárgyakról. A számadások és a pénztár megvizsgálására kiküldött bizottság jelentése után a közgyűlés a pénztárnoknak a felmentvényt megadta. Ezután a tisztújítást ejtették meg és elnöknek az eddigi elnököt Kozma Lászlót választották meg. A tisztújítás megejtése után Evertovics János esperes plébános, működő tag tartotta felolvasását a zombori ferencendi zárda és templom történetéről.

A bacsmezei orvosfiók-szövetség tudományos szakosztálya ma délután 4 órakor Zomborban a vármegye dísztermében a tuberkolózis okairól és oltással való gyógyításáról felolvasó ülést tart. A felolvasást közérdekűvé teszik maguk a felolvasók nevei: Okolucsány Kuthy Dezsdő budapesti egyetemi tanár, az „Erzsébet királyné“ budapesti tudószanatórium v. igazgatófőorvosa és dr. Hollós József, a szegedi tüdőbetegek kórházi főorvosa. A nagyfontosságú és érdekes előadásokra vendégeket szívesen látnak.

Zombor szabad kir. város központi választmánya közhírré teszi, hogy Zombor szabad kir. város képviselő választóinak az 1911. évre érvényes bírándó ideiglenes névjegyzéke kiigazítván, az a kihagyottak névjegyzékével együtt a városháza tanácstermében folyó évi május hó 5-től május hó 25-éig terjedő 20 napi időtartamra közszemlére fog tétetni. Ezen névjegyzék ellen esetleg emelendő felszólamlások május hó 5-től május hó 15-éig nemcsak az illető választókerületbe felvett egyének által, hanem saját személyét illetőleg bárki által s ezen május hó 16-ától 25-éig szintén közszemlére kiteendő felszólamlásokra, az észrevételek pedig csakis a felszólamlásokra jogosultak által május hó 16-tól 25-éig a szükséges okiratokkal felszerelve a városi tanácsnál a központi választmányhoz címezve benyújthatók. Az ezen határidő alatt a névjegyzék ellen beadott felszólamlások s a felszólamlásokra tett észrevételek felett a központi választmány fóló évi július hó 1-től július 20-áig határoz, mely határozatok július 20-ától július 30-áig közszemlére tétetnek — azok ellen a közszemlére kitétel napjától számítandó 10 nap alatt vagyis július hó 30-áig az 1899. évi XV. t. c. 148. §-a a), b), c), pontjai értelmében kézbesített határozatok ellen pedig a kézbesítéstől skámított 10 nap alatt a m. kir. kuriához intézett fellebbezések a központi választmány elnökénél írásban nyújthatók be.

Esküdtek összeírása. Az esküdtbírósgokról szóló 1897. évi XXXIII. t. c. értelmében az esküdtek alapajstromának elkészítése céljából megalakított összeíró bizottság közhírré teszi, hogy Zombor szabad kir. város területén lakó minden férfi, aki magyar honos, a folyó esztendőben legalább 26 ik életévét betölti, a magyar nyelvet érti, azon írni és olvasni tud és évenként legalább 20 (húsz) korona egyenes állami adót köteles fizetni; vagy húsz korona egyenes állami adónak megfelelő értékű vagyonnal bír, folyó évi május hó 17., 18. és 19-ik napjain, úgymint kedd, szerda és csütörtökön mindenkor délután 3 órakor tartandó üléskor — az alapajstromba való felvétel végett — az összeíró bizottság előtt (a városháza tanácstermében) személyesen vagy meghatalmazott által is megjelenhetik.

Pályázat. Zombor szab. kir. város polgármestere, mint a Stein Janka (Hanni) féle kiházasítási alapítvány adományozó bizottságának elnöke, a fenti alapítvány jövedelméből egy

400 koronányi kiházasítási segélyre pályázatot hirdet. Fenti segélyre kizárólag izraelita vallású, vagyontalan s erkölcsi tekintetben kifogástalan, jegyben járó zombori hajadonok pályázhatnak. A pályázati kérvények a város polgármesteréhez címezve bezárólag folyó évi május hó 21-éig nyújthatók be.

A szabadkai tanítók államsegélye. Szabadkai tanítói kara megmozdított mindent, hogy a város által szinté visszatartott, de a tanítókat megillető államsegélyt, körülbelül 60 ezer koronát a városi pénztárból megkaphassa. Kérelmüket elutasította a törvényhatósági bizottság, a miniszter, a közigazgatási bizottság, s most a közigazgatási bíróság, ahonnan a kérelmet elutasító ítélet a napokban érkezett le a város tanácsához. Az ítélet arra az álláspontra helyezkedik, hogy a tanítók részére kiutalt államsegély a várost illeti meg azon időig, amikor a tanítók pótlékát az adóhivatal kezdte kifizetni. A város ugyanis már 1872-ben felemelte a tanítók fizetését 600 forintra és megszavazta az ötödéves korpótlékot. Az állam ezt korpótléknak tekintette, habár más nevet is adott neki a törvényhatósági bizottság. Eről külön értesítette is a várost, s megengedte, hogy az államsegélyt a város az általa folyósított évi ötven koronák visszafizetésére fordítsa. A közigazgatási bíróság szerint a tanítók két korpótlékot kapnának, ha az államsegélyt is kiutálnák részükre.

Iparfejlesztési reformok. A közigazgatási világ fölfogása már régóta megoszlik arról, hogy az az iparfejlesztési mód, amelyet az 1907. évi VII. törvények végrehajtási utasítása szab meg, helyes e és hogy a gyakorlati eredmények fölérnek-e az állam által hozott anyagi áldozatokkal? Kétségtelen, hogy addig, míg védővámokat nem állíthatunk föl határainkon, szükség van mesterséges iparfejlesztésre és a vállalatoknak nyújtható pénzsegélyre is. Arról azonban lehet vitatkozni — és vitatkozunk is eleget — hogy a segély nagyságának megállapításánál a lekötött befektetés legyen a mérvadó, avagy az évi termelés és értékesítés nagysága? Hir szerint a kereskedelemügyi miniszter ez utóbbi módra akar áttérni az ipari szubvenciók adományozásánál.

Véres korteskedés. Egy béregi házban május elsején multság volt, melyen a béregi legények és „hölgyek“ szép számmal megjelentek. Ugy éjjel tájban Hercegszántóról érkezett egy csapat legény, élén Karajkó Mátyás husz éves legénnyel. A béregiek haragusznak a hercegszántóiakra, nemcsak régi okból kifolyólag, hanem a jelenlegi politikai helyzet is oka ennek. A béregi legények más politikát üznek, mint a hercegszántóiak. Ahogy Karajkó Mátyás a hercegszántóiakkal belépett a tánc terem küszöbén, Horváth Marin béregi legény rakiáltott: Milyen párti vagy? Mi közöd hüzzá — mondotta a Karajkó — nem is olyan párti mint te. Erre Horváth „tüzet“ vezényelt. Nyolcadmagával rohant Karajkóra és társaira. Valóságos háboru keletkezett a bálteremben. A béregi leányzók ijedt képpel rebbentek szét, és engedték át a teret — már a verekedési teret — ideáljaiknak. A harc kimenetele Karajkóra volt gyászos, aki véresen, eszméletlenül maradt a küzdelem színhelyén. Életben maradásához kevés a remény. A csendőrök még azon éjjel összefogdosták a jómadarakat kiknek nevei itt következnek: Horváth Marinó 21 Radicev Marti 18, Mekity Martin 19, Dekity Márkó 18, Tomasev József 21, Radicev Martin 18, Darazsac Lajos 25, Gorjánac Ádám 18 és Rica Simon 20 éves béregi legények. Karajkó Mátyást, a súlyosan sérült legényt, másnap hozzátartozói Hercegszántóra vitték. Így ünnepelték, kortesverekedéssel füszerelve, a béregiek május elsejét, véres május csinálták a vörös májusból.

A bajmoki bicska. Délics Jakab bajmoki legény május elsején jól berugott. Ilyen állapotában összeszurkálta, Budincevics István kollégáját, aki most súlyos betegen átkozza a május elsejei multságot. Délicset a csendőrségnél feljelentették.

Zsebtolvajlás az allomáson. Mint bacsalmási tudósítónk jelenti a szabadkai csendőség letartóztatta Bedzsula Gergelyné notorius szabadkai zsebtolvajt, aki Fuchs János mátételkei lakos zsebéből pénzt akart lopni a bacsalmási allomáson.

Tolvaj asszony. Bajáról írja tudósítónk: Pfeit Jánosné bajai asszony a szomszédjének Jenovai Péternének lakásába behatolt ahonnan 448 korona 55 fillért ellopott. A csendőség a tolvaj asszonyt letartóztatta.

A zugkorcsma. Jacsó András 67 éves jánoshalmi földmives egyébb foglalkozás híján a kecskési szőlőkben zugkorcsmát nyitott. Fialtal legények jöttek oda össze, ahol 40 fillérért kapták a bort literjét. Jól berugtak, összeverekedtek. A csendőség azonban tudomást szerzett a zugkorcsma működéséről és becsukatta azt. Jövedéki kihágás miatt pedig följelentette Jacsó mestert, aki tagadta tettét, mert ő csak „barátságból“ adta a bort, nem pénzéért.

Halálos ijedtség. Csávolyon május hó 1-én íj. Knehr Jakabné, szül. Takáts Anna délután bement az istállóba megnézni apró baromfiát, amidőn a küszöbön átlépett, egy kötélén kabátot pillantott meg lógva. Abban a hitben, hogy ott valaki felakasztotta magát, annyira megijedt, hogy összeesett s e hó 4-én délelőtt meghalt. Szorgos, jó asszony volt. Ferje és két gyermeke siratja.

Elfogott cigányasszony. Kolompár Erzsébet 30 éves regőcei cigányasszonyt az egész Bácska ismeri furfangos tolvajlásairól. A csendőrök most hosszas hajszá után kézre kerítették a cigányasszonyt. Legutóbbi bűne az, hogy Léhrity Gergely béregi lakosnak kamrájából 20 korona áru sonkát és kolbászt ellopott. A tolvaj cigányasszony természetesen tagadja tettét, de szembesítéskor Béregen többen ráismertek. Beszállították a fogházba.

Lopás. A bacsordasi határból a gombosi élősziiget ármentési társulattól 250 korona értékű deszka és kátrány fedőlemezt elloptak. A lopás büntetével Polyákovics István dályai lakos és egy társa terheltek, akik ellen a feljelentés a zombori királyi ügyészségnél megtörtént.

HIRDETÉSEK.

Alkalm nyílt legelsőrendű
baranyai ó siller bornak
megszerzése, mely 1 literes zárt palackokban **80 fillérért kapható**
SISKOVITS ILLÉS
fűszerkereskedésében
ZOMBOR, Bercsényi-út 2. szám.
(Üres üveg 8 fillérért visszavéttetik.)
Ugyanott állandóan kapható I-ső rendű
zombori juhturó
nagyban és kicsinyben.

34-10-8

APOLLO

asbestpadlókészítő vállalat
STERN és EISLER
SZABADKA.

Telefon 358. — Telefon 372.

Tisztelettel értesítjük a n. é. közönséget, hogy asbestpadló-készítő vállalatunkat üzembe helyeztük. Elvállalunk padlók elkészítését, falburkolatokat, burkolásokat minden színben, csinos, izléses kivitelben, jutányos árak mellett.

— Arajánlat ingyen. —
Két évi jókarbantartást garantálunk.

Zombori képviselő:

Goldfahn Béla
festő, Rókus-utca 31.

38-20-3